

การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์และบุคลากร
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Online Database Usage of Faculty Members in
Sisaket Rajabhat University

ลำพึง บัวจันธุ์ *

Lampueng Buajanaut

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการใช้และความต้องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์ และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (2) ศึกษาปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์ และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และ (3) ศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์ และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์ และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จำนวน 186 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. การใช้และความต้องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ส่วนใหญ่ใช้แหล่งสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากเว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย รับทราบเกี่ยวกับการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากข่าวประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย สถานที่ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์คือห้องสมุดมหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์ที่ใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อเตรียมการสอน/บรรยาย เพื่อการทำวิจัย เหตุผลของการใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ คือ ค้นหาสารสนเทศจากฐานข้อมูลได้ง่าย สะดวก

* บรรณารักษ์, สำนักส่งเสริมและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ทุกเวลา/ทุกสถานที่ เรียนรู้การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์จากเอกสารแนะนำวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลของห้องสมุดมหาวิทยาลัย มีความถี่ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ไม่แน่นอน ช่วงเวลาในการสืบค้นฐานข้อมูลอยู่ในช่วงเวลา 13.00 - 18.00 น. มีระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ 30-60 นาที ต้องการรูปแบบผลลัพธ์จากการค้นคืนในรูปแบบเอกสารฉบับเต็ม (Full text) มีความต้องการใช้ฐานข้อมูล ISI web of science มากที่สุด

2. ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ด้านผู้ให้บริการไม่ทราบวิธีการสืบค้นขั้นสูง/ซับซ้อน ด้านผู้ให้บริการขาดการประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลออนไลน์ ด้านฐานข้อมูลมีจำนวนไม่เพียงพอ ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายไม่มีเครื่องพิมพ์ให้ใช้หรือมีจำนวนไม่เพียงพอ

3. แนวทางการแก้ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ คือ ควรเพิ่มฐานข้อมูลออนไลน์ให้ครอบคลุมการเรียนการสอนทุกหลักสูตรที่เปิดสอน จัดอบรมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์และการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสืบค้นอย่างต่อเนื่อง เพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์ที่สืบค้นให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้ จัดทำคู่มือการใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์อย่างละเอียด ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ปรับปรุงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ให้มีประสิทธิภาพ ประชาสัมพันธ์การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์อย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง และควรมีบุคลากรที่ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์โดยตรงเพื่อคอยบริการแก่ผู้สนใจได้ตลอดเวลา

คำสำคัญ: การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์, ฐานข้อมูลออนไลน์

Abstract

The purposes of this research are to (1) to study the using and the requirement of online database for the teachers and the officers in Sisaket Rajabhat University (2) to study the problem of the online database and (3) to study the guidance for solving the problems of the online database. A Sample, 186 persons is selected from Teachers and officers of Sisaket Rajabhat University. Questionnaires is a tool in this

research and statistical methods for analyzation are percentage, average and standard derivation. Results has shown

1. the most users for online database come from the faculty of education, having educational level in master or doctoral degree and 6 – 10 years in working experience. The using purpose is to prepare lecturing in classroom and the using reasons are: firstly, to search information database because it is convenient, easy to access in every time and every place; secondly, to study the method for searching information from library document; thirdly, to search full paper and finally, to search ISI web for science.

2. The using problems of online database are unknowing with advance search techniques, lacking of publicity, few databases and few supporting technologies for searching database (computers, internet and printers).

3. The guidance for solving the problem of online database usage are: firstly, adding up the number of online databases corresponding and covering with curriculum of the university; secondly, training for online database and efficiency English language usage; thirdly, increasing the number of serving computers; fourthly, preparing documentation manual with Thai and English languages; fifthly, improving efficiency of internet and Lan; sixthly, publicity and finally, adding up consulting officers for taking care of the users.

Keywords: online database usage, online database

บทนำ

ฐานข้อมูลออนไลน์ นับเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อห้องสมุดทุกประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมการเรียนการสอน การค้นคว้า และวิจัยของนักศึกษา อาจารย์รวมทั้งบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา แล้วยังเป็นคลังข้อมูลในระบบอินเทอร์เน็ตที่ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลของผู้ผลิต และแหล่งผลิตได้อย่างรวดเร็วไม่ว่าจะอยู่มุมใดของโลก โดยการเชื่อมต่อไปยังแหล่งให้บริการ ซึ่งปัจจุบันฐานข้อมูลออนไลน์ มีบทบาทต่อการให้บริการของห้องสมุด และต่อผู้ใช้บริการเพิ่มมากขึ้น การบริการฐานข้อมูลออนไลน์เป็นอีกหนทางหนึ่งในการเพิ่มทางเลือกของการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดให้ครอบคลุมเนื้อหาในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้มากขึ้น เพราะว่าฐานข้อมูลออนไลน์มีระบบค้นคืนที่ช่วยให้ผู้ใช้เข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเก็บสารสนเทศได้เป็นจำนวนมาก รวมทั้งยังช่วยประหยัดเนื้อที่ในการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศอีกด้วย (กุลวรีย์ ดิษพรศิริณยะกุล, 2551, น.1)

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษได้มีการกำหนดพันธกิจเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยคือ 1) ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนการสอน การค้นคว้า และการวิจัยของมหาวิทยาลัย เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ให้บริการทางวิชาการ จัดหา รวบรวม และเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่นักศึกษา บุคลากรในมหาวิทยาลัย และชุมชน 2) ส่งเสริมสนับสนุนการค้นคว้าและวิจัยของมหาวิทยาลัย เป็นศูนย์กลางเครือข่ายสารสนเทศและฐานข้อมูลเพื่อการศึกษาและการวิจัยทั้งภายในภายนอกมหาวิทยาลัย และท้องถิ่น 3) เผยแพร่และให้บริการสารสนเทศแก่สังคม จัดหา จัดเก็บ บำรุงรักษาและบริการทางวิชาการในรูปแบบของสื่อต่าง ๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สิ่งไม่ตีพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้บริการแก่นักศึกษา 4) จัดเก็บและให้บริการสารสนเทศด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยและท้องถิ่น รวมทั้งยังให้การสนับสนุนข้อมูลทั้งเอกสารหลักฐานด้านศิลปวัฒนธรรมแก่มหาวิทยาลัย (กลุ่มงานวิทยบริการและและเทคโนโลยีสารสนเทศ, 2559, น.1) ดังนั้นเพื่อสามารถดำเนินการให้สอดคล้องกับพันธกิจ และวัตถุประสงค์ของห้องสมุดและมหาวิทยาลัย จึงต้องมีการพัฒนาคุณภาพในการจัดการและการบริการ โดยได้ดำเนินการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนางานบริการห้องสมุด เช่น การใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

การบอกรับฐานข้อมูลออนไลน์ และเพิ่มคุณค่าในการบริการ โดยมีความร่วมมือในระดับเครือข่ายกับห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษา ในการจัดทำ Digital Collection ของวิทยานิพนธ์ งานวิจัยผลงานทางวิชาการของอาจารย์ และบุคลากรเป็นฐานข้อมูลฉบับเต็ม ให้บริการบนอินเทอร์เน็ต รวมทั้งบอกรับฐานข้อมูลร่วมกันในลักษณะของภาคี เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่หลากหลายได้อย่างรวดเร็ว โดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่ เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงข้อมูล และค้นคืนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ลำพึง บัวจันธวัช, 2559, น.2)

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษได้เริ่มให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2548 เพื่อให้บริการทางเทคโนโลยีการศึกษาแก่นักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรของมหาวิทยาลัย โดยครั้งแรกเป็นการให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์จำนวน 6 ฐาน ซึ่งฐานข้อมูลออนไลน์ดังกล่าว ได้แก่ ฐานข้อมูล Wilson Databases, Pro Quest Dissertation and Theses Full text, ACM Digital Library, ABI/INFORM complete, และ ISI Web of sciences และSpringer link หลังจากนั้นปีต่อ ๆ มาสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ส.ก.อ.) ได้จัดซื้อเพิ่มเติมเพื่อให้ห้องสมุดทุกแห่งได้จัดให้บริการแก่ผู้ใช้ จนกระทั่งปัจจุบันห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษมีฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการอยู่จำนวน 14 ฐาน โดยฐานข้อมูลที่ได้รับเพิ่มเติมอีก 8 ฐานนั้น ประกอบด้วยฐานข้อมูล ACS, Academic search complete, Communication & Mass media Complete, Computer & Applied Science Complete, Education research complete, Emerald Management Science Direct และ ABI/INFORM Complete นอกจากนั้นทาง ส.ก.อ. ยังได้จัดหาฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย (ThaiLIS) ให้ห้องสมุดทุกแห่งไว้ให้บริการอีกด้วย ซึ่งฐานข้อมูลดังกล่าว ห้องสมุดได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น นอกจากการจัดหาให้ของ ส.ก.อ. แล้ว ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษยังได้จัดซื้อฐานข้อมูลมาให้ผู้ใช้บริการได้ใช้เพิ่มเติม โดยในปี พ.ศ. 2556 ได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏอีก 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ชื่อ Ebrary มาให้บริการ และในปีพ.ศ. 2557 ก็ได้ปรับเปลี่ยนจาก

Ebrary มาเป็น IG Publishing เพื่อให้บริการในห้องสมุด เป็นความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน (วรรณิดา ดวงมณี และอนันต์ศักดิ์ พวงอก, 2557, น.19)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ได้มีการจัดบริการฐานข้อมูลออนไลน์มาเป็นเวลากว่าสิบปีแล้ว แต่จากการสำรวจการใช้ฐานข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยได้รวบรวมสถิติการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์แล้วพบว่า มีปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์น้อยมาก เมื่อเทียบจำนวนผู้เข้าใช้งานกับมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 37 แห่ง ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษมีปริมาณการใช้ฐานข้อมูลปีที่ผ่านมาจำนวนเพียง 47,398 ครั้งต่อปี จัดอยู่อันดับท้าย ๆ ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560, ออนไลน์) จากทุกฐานข้อมูลที่มหาวิทยาลัยบอกรับ จะเห็นได้ว่าเป็นสถิติที่น่าตกใจมากกับงบประมาณที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาลงทุนบอกรับให้กับทางมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษจัดบริการให้กับผู้ใช้บริการ ซึ่งในด้านบริการยังไม่สามารถทราบได้ว่า ผู้ใช้บริการมีสภาพการใช้บริการอย่างไร มีปัญหาการใช้ฐานข้อมูลมากน้อยเพียงใด ฐานข้อมูลที่ทำให้บริการสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการหรือไม่

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ เพื่อจะนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการฐานข้อมูลในห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและใช้สารสนเทศที่มีอยู่ให้เกิดความคุ้มค่ายิ่งขึ้น ผลการวิจัยจะช่วยให้ห้องสมุดนำไปพัฒนานโยบายในการบอกรับรวมทั้งการจัดหาให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ และได้รับทราบถึงปัญหาในการเข้าใช้บริการเพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุง ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการได้ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้อาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มีแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีการพัฒนาการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และจะส่งผลให้มหาวิทยาลัยมีความเข้มแข็งทางวิชาการและมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการใช้และความต้องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์ และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เพื่อศึกษาปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

ของอาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และเพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ความต้องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ และแนวทางการแก้ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ประจำปีการศึกษา 2561
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างทุกประเภท
4. สถานที่ทำการวิจัย ผู้วิจัยทำการวิจัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
5. การวิเคราะห์ผลข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์หาค่าสถิติทางสังคมศาสตร์ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ สังกัดคณะครุศาสตร์ มีวุฒิการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาโท และวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาเอก มีประสบการณ์ในการสอน/การทำงาน 6-10 ปี เคยใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการโดยห้องสมุด ส่วนใหญ่ที่ไม่ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการโดยห้องสมุดเพราะไม่ทราบว่า มีฐานข้อมูลออนไลน์บริการ

ไม่ทราบวิธีการใช้และเทคนิคการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ และไม่มีผู้ให้คำแนะนำหรือแก้ปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

การใช้และความต้องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้แหล่งสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากเว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย รับทราบเกี่ยวกับการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากชาวประชาสัมพันธ์ บนเว็บไซต์ของห้องสมุดสถานที่ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์จากห้องสมุดมหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์ที่ใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อเตรียมการสอน/บรรยาย เพื่อการทำวิจัย เหตุผลของการใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์คือ ค้นหาสารสนเทศจากฐานข้อมูลได้ง่าย สะดวกทุกเวลา/ทุกสถานที่ ข้อมูลที่สืบค้นได้มีความทันสมัย หลากหลาย ครอบคลุมทุกสาขา เรียนรู้การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์จากเอกสารแนะนำวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลของห้องสมุดมหาวิทยาลัย มีความถี่ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ไม่แน่นอน ช่วงเวลาในการสืบค้นฐานข้อมูลอยู่ในช่วงเวลา 13.00 - 18.00 น. มีระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ 30-60 นาที ต้องการรูปแบบผลลัพธ์จากการค้นคืนในรูปแบบเอกสารฉบับเต็ม (Full text) อาจารย์และบุคลากรมีความต้องการใช้ฐานข้อมูล ISI web of science และ Pro Quest Dissertations & Theses

ตารางแสดงปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ โดยภาพรวม

ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. ด้านผู้ใช้บริการ	1.97	1.73	น้อย
2. ด้านผู้ให้บริการ	1.96	1.67	น้อย
3. ด้านฐานข้อมูล	2.07	1.74	น้อย
4. ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย	2.27	1.86	น้อย
รวม	2.06	1.75	น้อย

ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.06$, S.D. = 1.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านผู้ใช้บริการ ได้แก่ ไม่ทราบวิธีการสืบค้นขั้นสูง/ซับซ้อน ($\bar{X} = 2.08$, S.D. = 1.81)

มีปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสืบค้น ($\bar{X} = 2.04$, S.D. = 1.75) ไม่ทราบว่าฐานข้อมูลออนไลน์แต่ละฐานมีเนื้อหาและลักษณะของข้อมูลอย่างไร ($\bar{X} = 2.01$, S.D. = 1.75) ไม่เข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลที่ค้นคืนได้ ($\bar{X} = 2.01$, S.D. = 1.75) ด้านผู้ให้บริการ ได้แก่ ขาดการประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลออนไลน์ ($\bar{X} = 2.05$, S.D. = 1.72) ไม่มีเอกสารแนะนำการสืบค้นฐานข้อมูลอย่างละเอียด ($\bar{X} = 2.04$, S.D. = 1.73) และผู้ให้บริการมีจำนวนน้อยเกินไป ($\bar{X} = 2.00$, S.D. = 1.69) ด้านฐานข้อมูล ได้แก่ ฐานข้อมูลออนไลน์มีจำนวนไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 2.14$, S.D. = 1.79) ไม่มีเอกสารฉบับเต็มจากผลการสืบค้น ($\bar{X} = 2.12$, S.D. = 1.79) และฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการไม่ตรงต่อความต้องการ ไม่ครอบคลุมสาขาที่ต้องการ ($\bar{X} = 2.06$, S.D. = 1.75) ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย ได้แก่ ห้องสมุดไม่มีเครื่องพิมพ์ให้ใช้หรือมีจำนวนไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 2.34$, S.D. = 1.88) การสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากคอมพิวเตอร์ภายนอกห้องสมุดล่าช้าขัดข้องบ่อย ($\bar{X} = 2.30$, S.D. = 1.90) และเครื่องคอมพิวเตอร์ในมหาวิทยาลัยที่ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้มีจำนวนไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 2.27$, S.D. = 1.86)

วิจารณ์และสรุปผล

ผลการศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มีประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

ด้านการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

จากผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เคยใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการโดยห้องสมุด จากผลการวิจัยที่ปรากฏแสดงให้เห็นว่าอาจารย์และบุคลากรได้เห็นถึงความสำคัญของการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ เนื่องจากอาจารย์ต้องทำผลงานวิชาการ เขียนเอกสาร ตำรา และทำวิจัย หรือใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดคุณภาพกับนักศึกษา ส่วนบุคลากรก็สามารถใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลออนไลน์ในการศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในสายอาชีพ และการทำวิจัยเพื่อพัฒนาต่อยอดงานประจำ หรือเพื่อใช้เพิ่มพูนความรู้ในศาสตร์สาขาตลอดจนเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม ยังมีอาจารย์และบุคลากรบางส่วนที่ไม่ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการโดยห้องสมุด สาเหตุเพราะไม่ทราบว่า มีฐานข้อมูลออนไลน์บริการ และไม่ทราบ

วิธีการใช้และเทคนิคการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณิตา ดวงมณี และอนันต์ศักดิ์ พวงอก (2557, น.89) ที่พบว่า เหตุผลที่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ไม่เคยใช้ทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คือ ไม่รู้จักวิธีการเข้าใช้บริการ และไม่ทราบวิธีการค้นคืน (retrieval) ฐานข้อมูลออนไลน์และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีความต้องการให้จัดอบรมการเข้าใช้ทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ และประชาสัมพันธ์วิธีการเข้าใช้ทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์บนเว็บไซต์ จากข้อค้นพบของงานวิจัยนี้ทำให้ห้องสมุดต้องย้อนกลับมาหาวิธีการแก้ไขสำหรับอาจารย์และบุคลากรบางท่านที่ไม่เข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ เพราะไม่ทราบว่ามิไว์ให้บริการในห้องสมุด เพื่อให้ไม่ให้เกิดปัญหานี้ขึ้นมาเอง ในขณะที่เราต้องเสียงบประมาณในการจัดซื้อเพื่อมิไว์ให้บริการสำหรับผู้เข้าใช้ แต่เมื่อสำรวจผู้ใช้งานกลับไม่ทราบว่าเรามีบริการนี้ ดังนั้นห้องสมุดต้องประชาสัมพันธ์เชิงรุกไปยังคณะ สาขา สำนักทุกช่องทาง รวมทั้งต้องจัดอบรมการใช้ฐานข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความคุ้มค่า และผู้ให้บริการได้ประโยชน์อย่างแท้จริงจากบริการที่ห้องสมุดจัดไว้ให้

แหล่งสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ ส่วนใหญ่สืบค้นจากเว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยต่างประเทศของ สุภารักษ์ เมินกระโทก, จันทรเพ็ญ จุ้ยจรงค์ และมนิสรา สีนปฐ (2551, น.46) ; Huggard (2002, pp.297-308) ที่พบว่าผู้ให้บริการส่วนใหญ่ใช้ฐานข้อมูลผ่านเว็บเพจของห้องสมุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการใช้ฐานข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของห้องสมุด มีการเชื่อมโยงรายชื่อฐานข้อมูลออนไลน์ไว้ให้บริการและมีรายละเอียดของฐานข้อมูลแต่ละฐาน ทำให้ผู้ใช้งานข้อมูลออนไลน์ได้รับความสะดวกและสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว

การรับทราบเกี่ยวกับการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์อาจารย์และบุคลากรรับทราบเกี่ยวกับการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากข่าวประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภารักษ์ เมินกระโทก, จันทรเพ็ญ จุ้ยจรงค์ และมนิสรา สีนปฐ (2551, น.90) ที่พบว่าผู้ให้บริการทราบข่าวการให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์จากการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดทางหน้าโฮมเพจของห้องสมุด เพื่อให้ผู้ให้บริการทราบข่าวสารใหม่ และทราบความเคลื่อนไหวภายในห้องสมุดตลอดเวลา

วัตถุประสงค์การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ส่วนใหญ่เพื่อเตรียมการสอน/บรรยาย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุภัททิรา โทณแก้ว (2557, น.83) ที่พบว่าอาจารย์มีความจำเป็นต้องใช้ฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ จากฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อนำมาเตรียมสอนให้กับนักศึกษา ส่วนบุคลากรก็มีความจำเป็นต้องใช้ฐานข้อมูลออนไลน์เช่นเดียวกัน เพราะมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนางานประจำ จึงมีความจำเป็นในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ เพื่อสืบค้นฐานข้อมูลวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ และคล้ายกับงานวิจัยต่างประเทศของ Maquignaz (2000, pp.66-67) ที่ผู้ใช้บริการใช้ฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน แต่แตกต่างจากงานวิจัยของ บงกช จันทรัตน์, (2553, น.91) ที่พบว่าวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อบริการและแนะนำวิธีการสืบค้นสารสนเทศ บริการตอบคำถาม และนิศาร อดมผล (2555, น.103) ; รสสุคนธ์ ไตรรงค์ (2555, น.53) ที่มีวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อทำวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ และภาคานิพนธ์

เหตุผลของการใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์คือ ค้นหาสารสนเทศจากฐานข้อมูลได้ง่าย สะดวกทุกเวลา/ทุกสถานที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตดาวดี ขาญอนงค์สุข (2548, น.112) ; วรณิดา ดวงมณี และอนันต์ศักดิ์ พวงอก (2557, น.98) ที่พบว่าเหตุผลการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่คณาจารย์เลือกตอบมากที่สุดคือ ข้อมูลในฐานข้อมูลออนไลน์มีความหลากหลาย สามารถค้นคืนได้ในทุกที่ทุกเวลาที่มีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ไม่ต้องมาที่ห้องสมุดก็สืบค้นได้ และสารสนเทศที่ได้มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะฐานข้อมูลออนไลน์รวบรวมและจัดเก็บสารสนเทศรูปแบบดิจิทัลเป็นจำนวนมากอย่างเป็นระบบ เนื้อหาอยู่ในหลายรูปแบบ ทั้งรายการบรรณานุกรม สารสังเขป เอกสารฉบับเต็ม ภาพ สถิติต่าง ๆ ผู้ใช้สามารถเข้าถึงค้นอย่างสะดวกได้ทุกที่ทุกเวลา ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามเงื่อนไขการให้บริการ ซึ่งสามารถเข้าถึงได้ในเวลาเดียวกันและพร้อมกันได้ครั้งละหลายคน

การเรียนรู้วิธีการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ผู้ใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์ ส่วนใหญ่เรียนรู้วิธีการสืบค้นจากเอกสารแนะนำวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ซึ่งแตกต่างกับผลงานวิจัยของหทัยกานต์ วงศ์สวัสดิ์ (2553, น.72) ที่เรียนรู้การใช้ฐานข้อมูลจากคำแนะนำของเพื่อน และสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ด้วยตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในเอกสารแนะนำวิธีการสืบค้นจะมีรายละเอียดของข้อมูล วิธีการ และมีรูปภาพประกอบในการสืบค้น เพราะในแต่ละฐานข้อมูลมี

ความแตกต่างกัน บางฐานข้อมูลมีวิธีการสืบค้นที่ยากซับซ้อน ทำให้ผู้ใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์เกิดความสับสน บางครั้งเนื้อหาในฐานข้อมูลไม่ตรงกับความต้องการ ฉะนั้นการศึกษาจากเอกสารแนะนำวิธีการสืบค้นจะเห็นหน้าจอของฐานข้อมูลแต่ละฐานที่จะสืบค้น

ความถี่ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์และบุคลากรแต่ละครั้งใช้เวลาไม่แน่นอน สอดคล้องกับมะมะลิวัลย์ สิ้นน้อย (2549, น.67) ที่พบว่าในเรื่องช่วงเวลาที่ว่าในการใช้ไม่แน่นอน ไม่สามารถกำหนดได้ว่ามีความถี่ในการใช้ฐานข้อมูลอย่างไร ซึ่งแตกต่างจากผลงานวิจัยของ Maquignaz (2000, pp.66-67) ที่ผู้ใช้สืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ และงานวิจัยของ Rogers (2001, pp.25-34) ที่สามารถเข้าใช้งานได้ตลอด 24 ชั่วโมง และเข้าถึงได้ง่าย

เวลาในการสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แต่ละครั้งใช้เวลาเฉลี่ยครั้งละประมาณ 30-60 นาที ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของหทัยกานต์ วงศ์สวัสดิ์ (2553, น. 76) ; จันทร์เพ็ญ จุ้ยจรงค์ (2549, น.74) ;ดารณี แซ่ตั้ง (2549, น.119) ที่พบว่าเวลาที่ใช้ในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์แต่ละครั้งเฉลี่ยมากกว่า 1 ชั่วโมง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในการสืบค้นหาสารสนเทศในฐานข้อมูลออนไลน์แต่ละครั้งผลการค้นหาข้อมูลอาจมีความล่าช้าในการโหลดเอกสารจึงทำให้ค่อนข้างนาน

รูปแบบการแสดงผลที่ได้จากการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์เป็นเอกสารฉบับเต็ม (Full Text) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณิดา ดวงมณี และอนันต์ศักดิ์ พวงอก (2557, น.90) ; หทัยกานต์ วงศ์สวัสดิ์ (2553, น.80) ; ทิพวรรณ ขุนแก้ว (2554, น.50) ; ธัญญา ตันติวรภา (2551, น.80) ; รสสุคนธ์ ไตรรงค์ (2555, น.56) และงานวิจัยต่างประเทศของ Pajarillo (2001, pp.296-306) พบว่าการแสดงผลที่ได้จากการสืบค้นแสดงรายละเอียดเอกสารฉบับเต็มในรูปแบบ PDF โดยการอ่านจากหน้าจอคอมพิวเตอร์ทันที เนื้อหาที่ได้ครบถ้วนถูกต้อง

ด้านความต้องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

ผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่อาจารย์และบุคลากรมีความต้องการใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์ ISI web of science และ Pro Quest Dissertations & Theses ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บงกช จันทรัตน์ (2553, น.92) ; หทัยกานต์ วงศ์สวัสดิ์ (2553, น.67) ; รสสุคนธ์ ไตรรงค์ (2555, น.60) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ISI Web of Science เป็นฐานข้อมูลอ้างอิงที่ให้ข้อมูลบรรณานุกรมพร้อมด้วยบทคัดย่อ รายการ

อ้างอิง และรายการอ้างอิง ซึ่งครอบคลุม สาขาวิทยาศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ สาขา ศิลปศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จากวารสารไม่น้อยกว่า 10,000 รายชื่อ ให้ข้อมูลตั้งแต่ปี 2001- ปัจจุบัน เป็นฐานข้อมูล เพื่อการค้นคว้าและการอ้างอิง สามารถเชื่อมโยงไปยัง บทความหรือผลงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการจากผลการสืบค้นที่ได้ ให้ข้อมูล การอ้างอิงผลงานทางวิชาการ ว่ามีบทความหรือผลงานใดที่นำ บทความ ผลงาน เอกสารสิทธิบัตร รวมทั้งงานศิลป์ และงานดนตรี ที่มีผู้จัดทำไปแล้วไปใช้ในการอ้างอิง ส่วนฐานข้อมูล Pro Quest Digital Dissertations เป็นฐานข้อมูลที่ครอบคลุม สารสังเขปวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก และปริญญาโทของสหรัฐอเมริกา จำนวนกว่า 1.6 ล้านรายการ (Entries) มี Preview ของวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก และปริญญาโท ตั้งแต่ ปี 1997 ถึงปัจจุบัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ใช้งานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์สนใจฐานข้อมูลที่ เกี่ยวกับการด้านการศึกษาเป็นส่วนใหญ่เพื่อประกอบการเรียนการสอน และการทำ วิทยานิพนธ์ในการศึกษาตามหลักสูตรแล้วนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจะต้องมีการทำ วิจัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามโครงสร้างของหลักสูตร จึงจำเป็นต้องสืบค้น ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ จะต้องใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ด้านปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

จากการศึกษาปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์และบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่พบมีดังต่อไปนี้

1. ปัญหาด้านผู้ให้บริการ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยพบว่าอาจารย์ และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มีปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ เรื่องไม่ทราบวิธีการสืบค้นขั้นสูง/ซับซ้อน และปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสืบค้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภารักษ์ เมินกระโทก, จันทรเพ็ญ จัษฎารักษ์ และ มนสิรา สินปฐ (2551, น.94) ; รสสุคนธ์ ไตรรงค์ (2555, น.61) ที่พบว่า ผู้ใช้บริการ ขาดทักษะด้านภาษาอังกฤษในการสืบค้น ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้ใช้ไม่มีทักษะในการใช้ ภาษาอังกฤษ ไม่ทราบขอบเขตของฐานข้อมูล ทำให้ได้รับข้อมูล ไม่ตรงกับ ความต้องการ และไม่มีคำแนะนำจึงทำให้ไม่เข้าใจการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ทั้งนี้ อาจเนื่องจากวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ในแต่ละฐานมีความแตกต่างกัน บางฐานข้อมูลมีวิธีการสืบค้นที่ยุ่งยากซับซ้อน ให้ทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความสับสน

บางครั้งเนื้อหาในฐานข้อมูลไม่ตรงกับความต้องการซึ่งอาจเป็นเพราะอาจารย์และบุคลากรบางท่านยังไม่ได้รับการอบรมการใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์จึงยังไม่เข้าใจวิธีใช้เท่าที่ควร

2. ปัญหาด้านผู้ให้บริการ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยพบว่าอาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษมีปัญหาการใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์ เรื่องขาดการประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวรรณ ขุนแก้ว (2554, น.51) ที่ผู้ให้บริการไม่ทราบว่ามีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ชื่อนี้ให้บริการ ผู้ใช้ไม่ทราบข้อมูลที่ต้องการอยู่ในฐานข้อมูลออนไลน์ ทั้งนี้เนื่องจากห้องสมุดยังขาดการประชาสัมพันธ์ผู้ใช้อย่างต่อเนื่องและยังไม่กว้างขวางมากนักทำให้ผู้ให้บริการไม่ทราบว่าห้องสมุดมีบริการฐานข้อมูลอะไรบ้าง บางฐานข้อมูลมีให้บริการแต่ยังมีการใช้งานไม่คุ้มค่า และควรเพิ่มช่องทางการเผยแพร่ให้หลากหลายมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งต้องทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

3. ปัญหาด้านฐานข้อมูล ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยพบว่าอาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มีปัญหาการใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์ เรื่องฐานข้อมูลออนไลน์มีจำนวนไม่เพียงพอ ไม่มีเอกสารฉบับเต็มจากผลการสืบค้น และฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการไม่ตรงต่อความต้องการไม่ครอบคลุมสาขาที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภา สุยะนนท์ (2554, น.64) ที่พบว่าลักษณะของฐานข้อมูลออนไลน์มีทั้งรูปแบบที่ให้บริการแบบเต็ม สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม ซึ่งผู้ใช้ส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะดาวน์โหลดเอกสารฉบับเต็มได้ทุกรายการตามที่ต้องการ ซึ่งฐานข้อมูลบางฐานไม่ได้ให้เอกสารฉบับเต็มทุกรายการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขการบอกรับและข้อจำกัดของแต่ละฐาน ทำให้ผู้ใช้ที่ต้องการเอกสารฉบับเต็มไม่ได้รับความสะดวก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื่องจากห้องสมุดมีงบประมาณที่จำกัดจึงเลือกฐานข้อมูลที่ตรงกับสาขาวิชาที่มีอยู่ส่วนมาก

4. ปัญหาด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยพบว่าอาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มีปัญหาการใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์ เรื่องห้องสมุดไม่มีเครื่องพิมพ์ให้ใช้หรือมีจำนวนไม่เพียงพอการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากคอมพิวเตอร์ภายนอกห้องสมุดล่าช้าขัดข้องบ่อย และเครื่องคอมพิวเตอร์ในมหาวิทยาลัยที่ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้มีจำนวนไม่เพียงพอสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภารักษ์ เมินกระโทก, จันทรเพ็ญ จุ้ยจรงค์ และ

มนิสรา สินปฐ (2551, น.95); หทัยกานต์ วงศ์สวัสดิ์ (2553, น.93) พบว่า จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของอาจารย์และบุคลากร เนื่องจากปัจจุบันจำนวนบุคลากรมีเพิ่มมากขึ้นและในขณะที่ยังขาดแคลนในการจัดหาเครื่องพีซี และเครื่องคอมพิวเตอร์ค่อนข้างจำกัด ซึ่งก็สอดคล้องกับข้อเสนอแนะด้านเครือข่ายที่ให้บริการ ซึ่งมีผู้ใช้บริการเสนอให้เพิ่มประสิทธิภาพเครื่องคอมพิวเตอร์และให้หาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการเพิ่มมากขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงใจ กาญจนศิลป์ และคณะ (2553, น.87); ธญา ตันติวรภา (2551, น.82) ที่ส่วนใหญ่มีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ด้านระบบเครือข่าย ซึ่งเป็นปัญหาเรื่องระบบเครือข่ายขัดข้องบ่อยหรือสัญญาณไร้สายไม่ทั่วถึง ปัญหาการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากคอมพิวเตอร์ภายนอกห้องสมุดล่าช้า ขัดข้องบ่อย ทั้งนี้เนื่องจากระบบสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์นั้น สามารถสืบค้นได้เฉพาะภายในมหาวิทยาลัย โดยสืบค้นผ่าน IP ของมหาวิทยาลัยเท่านั้น ทำให้ผู้ใช้บริการไม่ได้รับความสะดวกในการเข้าใช้เมื่อต้องการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากภายนอกมหาวิทยาลัย (จารุวรรณ กันหาโนน, 2557, น.118)

แนวทางการแก้ปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

1. ห้องสมุดควรเพิ่มฐานข้อมูลให้ครอบคลุมการเรียนการสอนทุกหลักสูตรที่เปิดสอน
2. ห้องสมุดควรจัดให้มีการอบรมอย่างสม่ำเสมอให้แก่อาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน
3. ห้องสมุดควรเพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์ที่สืบค้นให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้
4. ควรจัดทำคู่มือการใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์อย่างละเอียดในแต่ละฐานข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เช่น คลิปวิดีโอ Power point เป็นต้น เพื่อให้อาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองสามารถเข้าถึงการใช้ได้อย่างสะดวก และคู่มือต้องมีความทันสมัย
5. ห้องสมุดควรปรับปรุงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการค้นสารสนเทศออนไลน์ ซึ่งอาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุนส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการเชื่อมต่อทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

6. ห้องสมุดควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์อย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง โดยใช้ช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เช่น ทางเว็บไซต์ มหาวิทยาลัย เว็บไซต์ของห้องสมุด หรือทางโซเชียลมีเดีย

7. ห้องสมุดควรจัดให้มีการอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสืบค้นให้กับอาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน เพื่อให้สามารถใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ได้อย่างคุ้มค่า และเกิดประสิทธิภาพ

8. ควรจัดให้มีบุคลากรที่ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์โดยตรงเพื่อจัดไว้ให้บริการแก่ผู้สนใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1.1 มหาวิทยาลัย

1.1.1 กำหนดนโยบายให้อาจารย์ และบุคลากรใช้ฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การทำผลงานทางวิชาการ/ผลงานความก้าวหน้าสายอาชีพ และการทำวิจัย มีงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัย

1.1.2 สนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดหาฐานข้อมูลออนไลน์ที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน และการวิจัยของอาจารย์และบุคลากร

1.2 ห้องสมุด

1.1.1 ส่งเสริมความรู้ด้านภาษาต่างประเทศแก่ผู้ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์

1.1.2 ประชาสัมพันธ์การใช้ฐานข้อมูลให้กับอาจารย์และบุคลากร ได้ทราบวิธีการเข้าถึงการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในหลากหลายรูปแบบ เช่น ทางเว็บไซต์ อิเล็กทรอนิกส์เมล เฟซบุ๊คส์ ยูทูบหรือไลน์ รวมทั้งแผนพับ คู่มือการใช้ฐานข้อมูลทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

1.1.3 ปรับปรุงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มความเร็วในการค้นสารสนเทศออนไลน์

1.1.4 ควรมีการสำรวจความต้องการของผู้ใช้บริการและประเมินผลการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ทุกปี เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดหาฐานข้อมูลให้ตรง

ตามความต้องการของผู้ใช้บริการมากที่สุด และเกิดความคุ้มค่าในการบอกรับฐานข้อมูลออนไลน์

1.1.5 จัดอบรมการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ในรูปแบบที่น่าสนใจในเชิงรุก เช่น การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ โดยวิทยากรที่มีเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ สนุกสนาน ตามคณะต่าง ๆ

1.1.6 จัดช่องทางในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ภายนอกเครือข่ายของมหาวิทยาลัยเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

1.1.7 จัดบรรณารักษ์บริการให้คำปรึกษา แนะนำในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์และปรับปรุงคู่มือการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ เพื่ออำนวยความสะดวกกับผู้ใช้บริการอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเรื่องการประเมินความคุ้มค่าในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

2.2 ควรวิจัยปัจจัยเชิงสาเหตุและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการโดยห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษของผู้ใช้บริการทั้งกลุ่มอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา

2.3 ควรศึกษาวิจัยสภาพการใช้และปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการโดยห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และสอดคล้องกับสภาพจริงมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กุลวรีย์ ดิษพรหิรัณยะกุล. (2551). การจัดการฐานข้อมูลออนไลน์ในสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเอกชน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กลุ่มงานวิทยบริการและและเทคโนโลยีสารสนเทศ. (2559). รายงานประจำปี 2559. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.

- จันทร์เพ็ญ จัวยงรักษ์. (2549). การใช้ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษา
ระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จารุวรรณ กันหาโนน. (2557). การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์และนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต).
ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดวงใจ กาญจนศิลป์ และ ขวัญแก้ว เทพวิจิต. (2553). รายงานวิจัยสถาบันเรื่องความ
ต้องการและการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา
บอกรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 ของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
สุรนารี. นครราชสีมา: คลังปัญญา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ดารณี แซ่ตั้ง. (2549). การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์สาขามนุษยศาสตร์ของนิสิต
บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทิพวรรณ ขุนแก้ว. (2554). การใช้บริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ทางด้าน
วิทยาศาสตร์สุขภาพของบุคลากรสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ธญา ตันติวรภา. (2551). การใช้และความต้องการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของ
อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นภา สุยะนนท์. (2554). การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์และนักศึกษา
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
- นัดดาวดี ชาญอนงค์สุข. (2548). การศึกษาปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของ
คณาจารย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิตากร อุดมผล. (2555). พฤติกรรมและปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในสำนัก
วิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

- บงกช จันทรัตน์. (2553) . การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ของบุคลากรห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มะลิวัลย์ สีน้อย. (2549). การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. (รายงานการศึกษาอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รสสุคนธ์ ไตรรงค์. (2555). การใช้และความต้องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ลำพิ่ง บัวจันอัฐ. (2559). ความคาดหวังของบุคลากรสายวิชาการต่อคุณภาพการบริการของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- วรรณิดา ดวงมณี และ อนันต์ศักดิ์ พวงอก. (2557). การใช้ทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). สถิติการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์. สืบค้น 14 ต.ค. 2560, จาก http://www.uni.net.th/UniNet/reportDB/statistic_using_rfdb.php.
- สุภัททิรา โทณแก้ว. (2557). การใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคใต้. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุภารักษ์ เมินกระโทก, จันทรเพ็ญ จุ้ยจรงค์ และมนิสรา สีนปรุ. (2551). รายงานวิจัยสถาบัน เรื่องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. นครราชสีมา:มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

- หทัยกานต์ วงศ์สวัสดิ์. (2553). การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนักศึกษาสถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Huggard, Hopley S. (2002). Monash library database usage survey. In *E-
volving Information Futures : Proceedings, 11th Biennial
Conference and Exhibition*. 21(3), 297-308.
- Maquignaz, L. (2000). Evaluation of a full text periodical database. *LASIE*,
31(4), 66-77.
- Pajarillo, E. (2001). The use and evaluation of search databases by
professional nurses: A case study. *The Electronic Library*, 19 (5),
296-306.
- Rogers, S. A. (2001). Electronic journals usage at Ohio State University,
College and Research Library, 62 (1), 25-34.